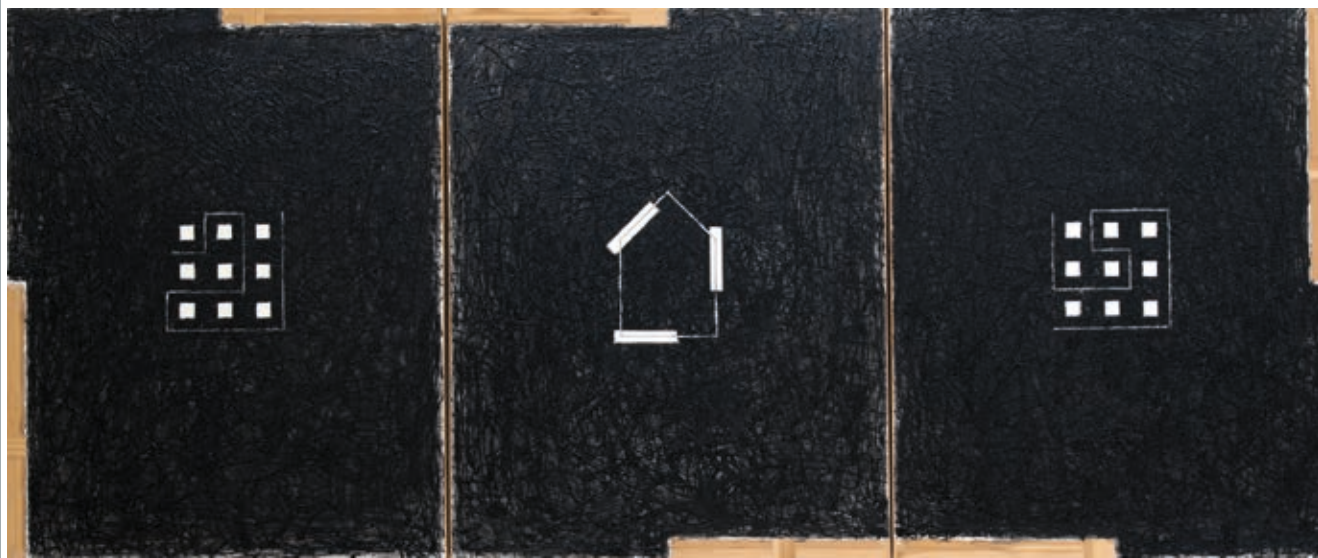

A nyertesekről

Az MMA Képzőművészeti Tagozatának
díjazottjai VI.

LÓSKA LAJOS

Vigadó Galéria, 2020. X. 28. – XI. 8.

Fotó: Berényi Zsuzsa

BEREZNAI PÉTER: *Japán teaház*, 2018, ipari festék, formázott vászon, fa, 3 db, egyenként 100×80 cm, HUNGART © 2020

Számtalan figyelemre méltó kiállítást láthattunk az idén ősszel országszerte és a fővárosban még ebben az egyre veszélyesebb koronavírusos időszakban is, ilyen például a Vigadó Galériában megrendezett tárlat. Hogy miért volt figyelemre méltó ez a rendezvény? Azért, mert olyan alkotók munkáival találkozhatott a közönség, akiknek a művészete talán nem annyira ismert, mint a Balatonfüreden ugyancsak nemrég látható, zömmel a 60-as évek második felében induló „top 10-be” tartozókéi, mégis meghatározó szerepet játszanak művészetünkben. A bemutatkozó festők és szobrászok között vannak idősebbek, mint Molnár Péter és Bereznai Péter, a középgeneráció tagjaiból valók, mint Zsemlye Ildikó, és fiatalok, mint Jagicza Patrícia, sőt két erdélyi művész, Utó Gusztáv és Kuti Botond munkái is szerepelnek a kollekción.

A kiállítókat sorra véve elsőként Molnár Péter műveit kell megemlítenünk. Molnár pályája a múlt század 60-as éveiben indult. Következtes, szűkszavú művész. Munkásságát egy minimális program maximális kiteljesítéseként jellemezhetjük legjobban. Kezdetben kavicsokat, kagylókat rajzolt vagy festett. A 60-as évek második felében jelent meg nála a téglalap tetejére állított háromszög, valamint a házmotívum,

ezeket követték írásos, apró vízfolyások szabdalta felületekre, máskor könyvlapokra emlékeztető pontozásos, parányi betűkből megformált rajzai, majd egy sienai utazást követően tűnik fel nála a város főtere által inspirált legyezőforma. Elsősorban grafikus, de indulásától fogva fest olajképeket is rajzaival, akvarelljeivel párhuzamosan. A Vigadóban tucatnyi munka reprezentálja az életművet a kezdetektől, a kagylós kompozícióktól (*Tengerpart*, 1965–67) a házat ábrázolókon keresztül (*Csönd-ház*, 1995–96) a legyezőmotívumokig (*Siena*, 1998), illetve az olajképekig (*Kövezetkép*, 2006–2007).

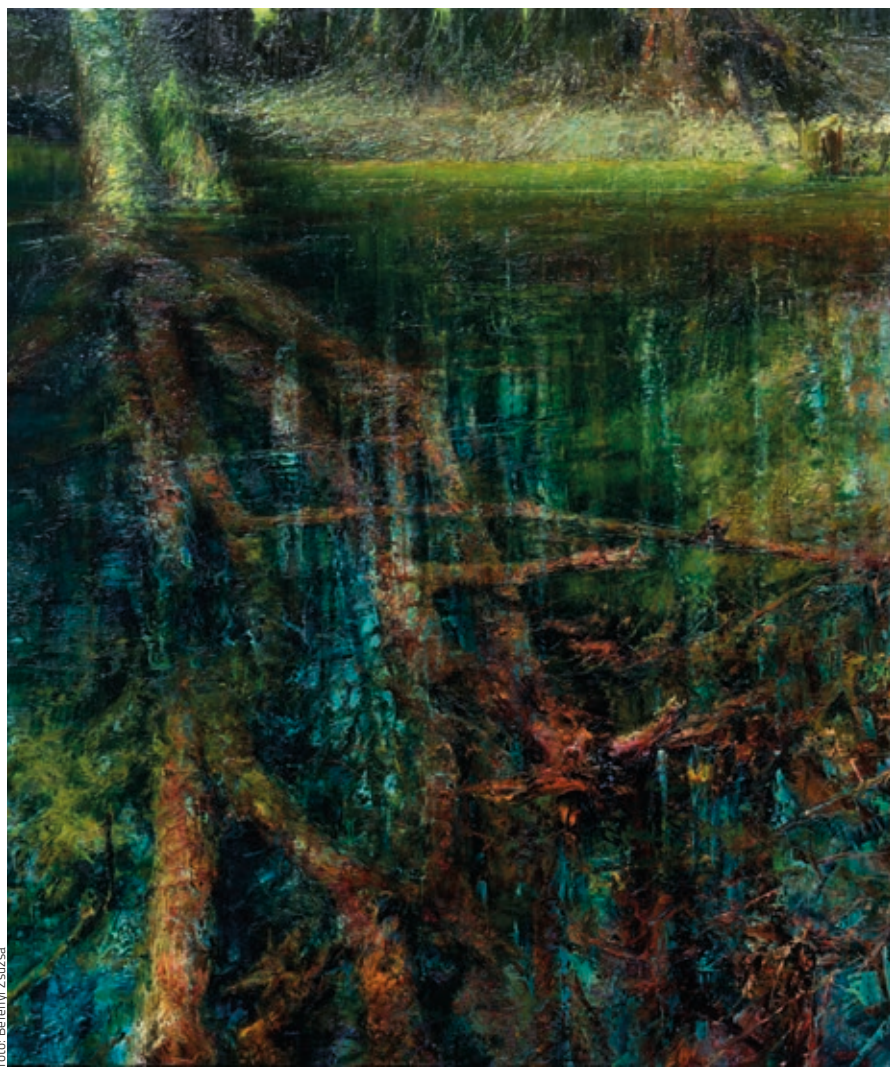
Bereznai Péter szentendrei, a város művészetének konstruktív hagyományait követő és továbbvivő alkotó. Békéscsabáról indult, ahol a Dürer Nyomdában sajátította el a nyomdász szakmát, melyet azután a Szentendrei Grafikai Műhelyben kamatoztatott. 1975-ben költözött Szentendrére, és kapcsolódott a Vajda Lajos Stúdióhoz. (Részt vett például az Új Vegyes- és a SZAFT-kiállításokon.) Jellemzőek konstruktív jellegű, sokszor pajzsformájú alkotásai. Kolorítja a 80-as évek második felében a new wave hatására színesebbé és lazábbá válik. A következő évtizedben ismét visszatér szikárabb, kevés színt alkalmazó stílusához, a plasztikus, kvázigeometrikus fekete képekhez, amelyeknek sötét színválasztása és oldott geometrikus formavilága máig meghatározza ábrázolásmódját¹ (*Fekete kép*, 1991). Néhány esztendővel ezelőtt a MANK Galériában megnéztem a régi szentendrei művésztelep alkotóinak kollektív tárlatát. Ezen a kiállításon Bereznai fekete

mezőben megjelenő jelzésszerű, négyzetre állított háromszög formájú szimbolikus házalakzatokat mutatott be (*Megfagyott házak I–III., A lenyugvó nap háza*). Bereznai Péter a jelenleg kiállított, natúr deszkára festett fekete kompozícióin is a házformából indul ki, de most annak alaprajzából (*Japán teaház*, 2018).

Úgy tűnik, szinte minden mindennel összefügg, bár jelen esetben ismét csak motívumazonosságról van szó, ugyanis Zsemlye Ildikó legújabb, városi tájat, utakat, autókat, épületeket megjelenítő „terepasztal”-szobrain is jelen vannak a házak, a földszintes sátor-tetősek éppen úgy, mint a téglatest formájú, többemeletes építmények (*Városképtér*, 2014–2019). Zsemlye Ildikó munkássága az 1990-es évek közepén bontakozott ki. Kezdetben természeti formák – ágak, kőrök, fűvek – lenyomatait öntötte bronzba, majd az ezredfordulótól különböző vasúti kocsikból készített kompozíciókat. Ezeket követik pályáján a máig jellemző, térplasztikákként felfogható, utca- vagy városrészeket elénk táró művei, amelyeken kiegészítő elemként megjelenik a víz és a moha is. A *Bronzvidék*-sorozatán (2018) lakóparkokat látunk családi házakkal, autókkal, illetve a korai ágóntvényeire emlékeztető, „fákból” álló kiserdővel. *Városképtér* (2014–2019) című plasztikáján pedig egy nagyobb léptékű városrész jelenik meg felülnézetből panelházakkal, utakkal, hidakkal, csatornákkal és csónakokkal.

Jagicza Patrícia a magyar figurális festészetnek a Sensaria csoportot követő harmadik hullámát képviseli. A bemutatóra három női portrét hozott. Az egyiket őt és a barátnőjét látjuk, a másikon egy szőlőben megfestett fejet. A jellemzésnek és a részletek gondos kivitelezésének köszönhetően a leglátványosabb műve a harmadik, az őt és kolléganőjét, Kaliczka Patríciát megörökítő *Doppelgänger* (2019) című kettős portré. A német szó a vérségileg nem rokon hasonmást jelenti, és főleg az irodalomban találkozunk a fogalommal, gondoljunk csak Dosztojevszkij *Hasonmás* című regényére. Sejtelmes címadásával a festő a nem vérbeli, ámde titokzatos és misztikus lelki rokonságra kívánt utalni.

Ütő Gusztáv az erdélyi akció- és performanszművészet doyenje. 1978 és 1982 között a kolozsvári Ion Andreescu

Fotó: Berényi Zsuzsa

KUTI BOTOND: *Hallgat a mély*, 2017, olaj, vászon, 120×100 cm, HUNGART ©2020

Fotó: Berényi Zsuzsa

MOLNÁR PÉTER: *Siracusa*, 1993–95, fa, olaj, 33×46 cm, HUNGART ©2020

fotó: Berényi Zsuzsa

JAGICZA PATRÍCIA: *Doppelgänger*, 2019, olaj, vászon, 80×140 cm, HUNGART ©2020

Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. Festőnek, grafikusnak készült, mégis performansművészként vált ismertté, és csak az utóbbi években – 2010 körül – tért vissza a festészethez. „Művészetének alapkérdése, hogy miként határozza meg magát a művészet, a kultúra abban a közegben, ahová tartozik, azaz hogyan viszonyul az erdélyi művészet a nemzetihez, a nemzetközihez” – olvashatjuk a Sepsiszentgyörgyön megrendezett *Transzmisszió*² című kiállítás katalógusában. A róla szóló szócikket olvasva felöltött bennem, milyen régóta ismerem munkáit, ugyanis az 1992-ben Békéscsabán megrendezett kelet-közép-európai performanszfesztiválon – amelyen a magyar és az erdélyi művészek mellett jeles litván, orosz, román, ukrán, lengyel és délszláv

performerek is szerepeltek – találkoztam először élőben velük. A jelen tárlaton egy felhőket felvonultató videóval képviselteti magát.

Ugyancsak erdélyi illetőségű, de a fiatal generációhoz tartozik Kuti Botond. Témái többnyire tájak, emellett jellemző motívumai a lepusztult, erodálódott tárgyak, olykor enteriőrök is. Festményei első pillanatra tájképnek tűnnek, ám ha alaposabban szemrevételezzük őket, rájövünk, hogy a klasszikusok átiratai mellett különböző, a természetben fellelhető tárgyak, növények „szürnaturális” hordalékai alkotják őket (*Hallgat a mély*, 2017).

Jegyzetek

- 1 Mezei Ottó: Bereznai Péter „fekete képei”-ről és a Vajda Stúdióról. In *A Szentendrei Vajda Lajos Stúdió*. Szerk. Novotny Tihamér – Wehner Tibor, Szentendre, 2000, 227–235.
- 2 *Transzmisszió* (katalógus), Erdélyi Művészeti Központ, Sepsiszentgyörgy, 2019, 110.

ZSEMLYE ILDIKÓ: *Bronzvidék III.*, 2018, bronz, víz, homok, 87×34×25 cm, HUNGART ©2020

fotó: Berényi Zsuzsa